

~~D. 1. 2 M.~~

1) - 14) Caschius, fo

nebo 15) - 17)

Latina Leichenpredigten

12) - 15) - 17)

Wappen bei 1), 2), 3), 6)

17)

D. 2. 11 (1 - 18)

5

REPLICATIO.

Theophili Philaethes Cosmici.

ADVERSVM SYCOPHAN-
TICAM IOHANNIS CASELII ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΝ,
nuper Helmstadij, in Academia IVLIA edi-
tam & publicè affixam.

ANNO

1600.

AD LECTOREM.

Ve ultra biennium inter Rev. & Clariss. virum Dn. D. Danielem Hoffmannum venerandâ canicie senem, & aliquot Academia Julia Philosophos, inter quos primum sibi locum vendicat Caselius agitata sit huc usq. miserabilis controversia nemini facile obscurum est, cum ea non tantum nota sit vicinis locis & Academijs, verum etjam longè dissitas hinc regiones advolaverit. Idq. jam multo magis fieri credibile est, cum orthodoxorû Theologorum vitâ functorum, qui optimi possunt esse judices, scripta & testimonia controversiam hanc concernentia prodierint in publicum, nuper denuò ad prædium investigata, ut hoc modo ad multorum manus commodius pervenire queât. Nuperrimè v. post alia apparuerunt etjam hac de re agitatae quaestiones, cum Philosophi hujus gregis Concordia, ut vocat, Theologia & philosophia, de quibus duobus scriptis Caselius in hac sua διαμαρτυρία nonnihil attingit, ita tamen ut nemo facile, quid velit, aut quibus de rebus sermo sit, intelligat, nisi quâ hæc scripta viderit & rem universam probe exploratam habuerit. Quare ut accuratius illud cuius innotescat, perpendemus pro tempore nonnulla in hæc Caselij διαμαρτυρία, & ejus mendacia, quibus in cantibus lectorem decipere conatur, detegemus.

In toto verò scripto adversam partem mendacij, arguere omnibus nervis conatur, sed an illud salvâ veritate fiat, & an spicula retorta in auctoris caput recidere queant, videndum est.

Nam initio ferè dicit, Dn. D. Hofmannum contra jussum Principale & magnam silentij vim in utramq. partem, plures emissitios libellos sparsisse primum. Quod sanè magnum esse mendacium existimo: Quandoquidem Philosophos primos mandati principalis violatores existisse, vel ex eo luculenter apparet, quod ipsi in omnib. ferè lectionibus publicis, non tantum hujus litis mentionem fecerint, suam sententiam propugnaverint, & sub Orci galea Hofmannum impiè & scurriliter traduxerint, sed etjam Disputationibus publicis, quæ videre in promptu est, & ante oculos, corollaria de eadem controversia apposuerint.

suerint, & publicè disputaverint. Vel solus et jam Cornelius tractatum Logicis suis prolectionibus promisit, de philosophia non contradicenti Theologia, ubi publicè contra Lutheri & Hofmanni doctrinam, quotiescunq; ad lectionem accessit, multa dixit, & Hofmannum omnibus studiosis invisum & suspectum reddere conatus est. Caselius ipse etiam in longo isto publico affixo programme dicebat, confecisse se Orationem pro existimatione sua, eamq; ad plerasq; Germaniae Academi-
mias misisse: nimirum ortà hac lite, auctoritatem suam, si qua antea fuerat, diminui, astute ratiocinabatur. Et tamen miratur nunc controversia famam Alpes transisse. Hoc igitur non est silentium rumpere? Quis ergo adeò est rusticus, cui detecto fuco mentiendi studium non liqueat? Atq; hoc primum mendacium, quæ alijs ad fingere conatur in autorem retortum esse putamus: idq; licere omni jure, ut injuranti impunè dicamus; Tu mentiris: par namq; pari referendum est, licet mordeat.

Uterius in hac charta ait se nullam unquam attigisse questionem Theologicam, id sane itidem crassum est mendacium. Succenturiatus enim suis & suasor non modò ab initio motæ litis extitit, verum unà quoq; cum reliquis subscriptione manus suæ approbavit omnia contra Hoffmannum scripta, in quibus permulta agitantur questiones Theologicae. At quid multis? Ipse Caselius in Oratione quadam, quam ex aula aliquando adversus composuit, multa de veritate garrit, quam unam duntaxat & simplicem agnoscit, non duplicem. At quorsum hæc? nimirum cum collegis defendit contra Lutherum Sorbone illud: Idem esse verum in Theologia & Philosophia; qui error & blasphemia merito à nostris Ecclesijs proscrip-
ta, rejecta & damnata est. Hanc ergo renovare, & in theatrum denuò producere extrema est impietas. Hinc igitur blasphemè extruunt Philosophi horrendum dogma de mutua amicitia Philosophiæ & Theologiæ: de Identitate hoc enim sequitur enunciationum Christiani pectoris in Ecclesia per Spiritum S. accensarum & earum quæ ab impijs & à Deo rejectis Ethnicis fiunt extra Ecclesiam, sine revelato Dei verbo: Dicunt unam & eandem esse veritatem intellectus apud Ethnicos, Diabolos & Christianos, & hanc

& hanc Enunciationem: *Jesum esse filium DEI, veram etiam esse in intellectu Diabolorum, & quidem adeo veram, ut neq. Spiritus S. veriore eam reddere queat.* Pro hac opinione etiam publice illi disputarunt, & licet Caselius (non enim potest) se disputasse neget, calamo tamen idem fecit, & acuta Cornelij inventa, quibus suam ille thesin contra Lutherum tutari conatus est, Orationis flore convestita ad Magnates & proceres, misit, ut in eorum gratiam blando sermonis sui artificio irreperet, & Diabolica sua portenta incautis insinuarer. Provocatur hic ad omnia Cornelij scripta, quae magno numero suorum confratrum nomine, contra Hofmannum passim disseminavit, & in aulam etiam misit. In insigni isto, cujus supra memini, programme, Caselius cum multa, ut in hac etiam διαμαρτυρία, pro se dixisset, addebat, his si non contenti essent adolescentes propediem visuros eos firmiora argumenta. Innuebat autem tantopere à multis deprecatum Cornelianum istum factum, quem contra Olearium enixus est, quo sanè si nullam questionem quae ad Theologiam spectet, contineri dixerit impudens sit oportet. Propugnastis res esse in Deo duorum generum, hominem naturalem in sacra scriptura non totum vocari carnem, neq. omnia ejus opera esse carnalia &c. plura lubens omitto. Atq. haec omnia tibi Caseli non sunt Theologica? Et quam impudenter mentiatur & ficta innocentia, probitatis & humanitatis suae imagine omnibus fucum facere annitatur tantus Doctor Philosophus, tamq. praeclare de re literaria meritis ut admodum Thrasonicè in omnibus ferè suis chartis & epistolis, quarum quotannis multas in publicum tradit, de se φιλῶν & iste gloriatur. Verum non satis quis mirari vel detestari queat viri hujus vel stuporem, vel quod verisimilius, extremum mentiendi & fallendi alios studium. Paulo enim ante cum dixisset nullas se unquam movisse questiones Theologicas, subiicit se tutatos fuisse contra Hofmannum, Philosophiam non esse recensendam inter opera carnis ad Galat. s. enumerata. Et haec questio, ipso auctore, non est Theologica. Aut si Theologica, Caselius movet etiam num Theologica, quod ex Caselio contra Caselium denuo probatum esto. Sed scire hic averem, cur non integrum Pauli locum Caselius probè

probè pensavit, quia eodem capite omnia opera Spiritus & carnis opponuntur, sit quoq; mentio inimicitiarum inibi. Cur item non considerat vocem φανερόν. Hæc enim manifesta si sunt, alia non excluduntur, seu ibi non omnia recitantur: arguunt hoc verba: Καὶ τὰ ὄμοια τῶ τοις. Ibidem enim distinguit liquido satis Apostolus inter opera carnis manifesta & non manifesta, & de utrisq; ait in genere: Caro concupiscit adversus Spiritum & contra. Quis verò jam philosophiam etiam in homine regenerato, adversum Spiritum concupiscere negaverit, siquidem nunquam in hac vita perfectè captivari queat. Philosophia igitur ex operibus carnis non est eximenda. Hæc Caselium considerare jubemus, si fortè per stuporem, aut potius malitiam hæc perverso iudicio, & in sensum reprobum datus intelligere non vult, furenter respuit, & velut catharma reijcit & execratur. Mentitur autem quando dicit, Hoffmannum philosophiam nominatim inter hæreses retulisse, quæ sint inter opera carnis; nunquam enim ex hujus scriptis id probare poterit.

Sed interim studiosi etiam istius Axiomatis meminervint, quod superius posuit. Inquit Caselius: Nisi enim mentirentur, non esset unde maledicerent. Semper igitur omnis qui maledicit, quocunq; etiam modo ille mentitur. Ratio est: Non enim posset maledicere nisi mentiretur. Dico semper, quocunq; etiam modo, quia maledicere hic in lata significatione sumitur. Intelligas ergò necesse est, de omnibus asperioribus verbis, quæ contra adversarium proniciuntur, etiam si id tui defendendi causâ fiat, id quod satis, si de qua agitur controversiam hanc, & inde orta, ut vocant, maledicentia spicula perpendas, hoc Caselij scriptum evincit. Ergo quid sequitur? videlicet quod rem absolvit: Qui maledicit ille mentitur. Ratio est, uti dictum, aliàs materia maledicendi nulla esset. Videte hic cives Logici saltantem Camelum. Adspicite vos teneri surculi, nec sine sensu nec sine ratione tamen Doctorem vestrum, de vobis & re literaria tam bene meritum, Animadvertite quando Rhetoricando Rhetorculus hic philosophetur:

Quomodo verò contradicentem sibi patrem suum Terentium salvabit quæ quidem maledixit, sed mentitum se esse nequaquam concedit, inquiens: Benedictis (adversarius) si certasset, audisset bene, quod ab ipso allatum est, id sibi relatum putet. Audis his Terentium par pari referentem maledicere adversario, mentiri eum non concedes: alias valde vapularet tuus Terentius. Quod si familiares tui audirent, minus tibi obsequentes forent in volvendis istis scriptis, quos maxime à te celebrari cottidie cernunt, sed virtuti & veritati studendum esse vati, te cum tuis ineptijs relinquerent.

Nunc, si lubet, oculos ad sequentia Caseliane Si quaestiones convertemus. Loquitur autem de fambis primò Pasquilliticis, quæ cum nullius famam aut existimationem ledant, in quem finem nec scripti sunt, sed tantum historicè acta enarrent, eos famosos etiam non posse appellari quis ambiget? Si modo quid Pasquillus aut carmen famosum sit, habeat quis exploratum: Deinde quid adijcit, de superveniente pictura, eaq; congruâ cum carmine ridiculum est, quia illud nullo necendi studio, à discipulo scholæ Trivialis, ut illi solent ludere, calamo saltem & atramento leviter delineatum fuit.

Præterea quando dicit: In unum ultra visurgim editum libellum coniecere quasdam Clarissimi collega meditationes &c. multa iterum mendacia admiscet. Longè aliter ejus rei veritas se habet. Nam M. Oventus Guntherus composuit orationem de hac controversia & præcipuis in eadem motis questionibus, in qua Ethnicum & planè impium suum programma, Anno 1598. 11. Martij hic publicè affixum, satis superq; explicavit. Orationem hanc omnibus numeris absolutam inscripsit mutuam Theologiæ & Philosophiæ concordiam, ostensam &c. Hanc igitur legendam & describendam dedit familiari, hic rursus alteri, donec ad plures devenit: Quare mentiris Caseli, quando ais eam non fuisse perfectam; mentiris, quando dicis subjectam eam censura alterius: mentiris, quando dicis surreptam eam alteri mala fide & fraude. Primum enim consentiente Domino & auctore, deinde quolibet possessore, alteri ab altero eadem fuit tradita, donec postea impium & impurum hoc scriptum eo pervenit, ut pu-

ut publici boni gratiâ, utq; pluribus machinationes vestrae contra Ecclesiam, & horrenda molitiones contra innocentes ejusdem ministros, innotescerent, typis descriptum publicè prostaret. Et quia autor ut cum pluribus communicaretur, volebat, hoc jam commodius, quia prolo excusum, fieri potest, quàm si describendi copia cupienti cum tadio præstetis quod factum sanè laudandum: neq; enim res commodata in alium finem est conversa. Propterea fraudem in hoc commissam simpliciter non concedimus, multò minus furtum, Quà occasione magis miramur, hunc juris utriusq; Doctorem aut nescire velle quid sit furtum, aut illud ab alijs factionibus distinguere nolle. Notum enim cuivis est, nullum committi furtum sine animo furandi & lucrum faciendi. Voluntas namq; sola maleficia distinguit. Id verò furtum non dixerim, ubi ne quidem animus adfuit, aut minimum lucri sperari potuit. Nihil enim tale attentatum in hoc fuit. Et supra ostensum est, nec invito Domino, nec possessore prodijisse hanc concordiam; quæ omnia in furto concurrant oportet. Quæ cum dicimus non in universum ita aberramus, ut notum in scirpo quærentes carpere velimus omnes, qui forte ἐν πλάτῃ & vocabulo furti fuissent usi, tanquam non liceret. Sed te Caseli Doctorem juris respicimus. In ijs enim præsertim vulgaribus, quæ quisvis noverit, te labi, turpe profecto est.

Fam verò autoritatem tuam tanti non facimus, ut dicamus ἰσοδύνησ κείσ ἡλιος αὐτὸς ἔφα, & iterum novum discamus Axioma: Vbi fraus ibi furtum, quanquam uti dictum, ne fraudem quidem admittamus.

Nec quicquam ad rem facit, quod fraus furto semper insit. Inde enim non sequitur, furtum fraudi quoq; semper inesse. Ejusmodi tamen rerum imperitus utitur Enunciationibus, unde jam cuivis etiam apparet, quàm commodè sine iudicio, principijs alijs utantur in ipsis rebus Theologicis. Ergò Caseli, ne sutor ultra crepidam, imposteum abstineas ab ijs, quæ valde absona sunt & indocta, & si conquereris super injuria, tibi tuisq; collegis illatâ, noli tamen statim furtum eam appellare, nam imprudentia hoc non levis est signum & inconsiderate
mentis

mentis lapsus. Sed quid multis? Si furtum omnino tuo iudicio factum est, adversus eum, quem surripuisse clamas, experiri quid poteris competente actionis remedio; qua prima via si tibi forte praesclusa est, altera utaris, qua semper aperta stat, ubi indicta causa fit condemnatio; dominante praesudicio, more vestro.

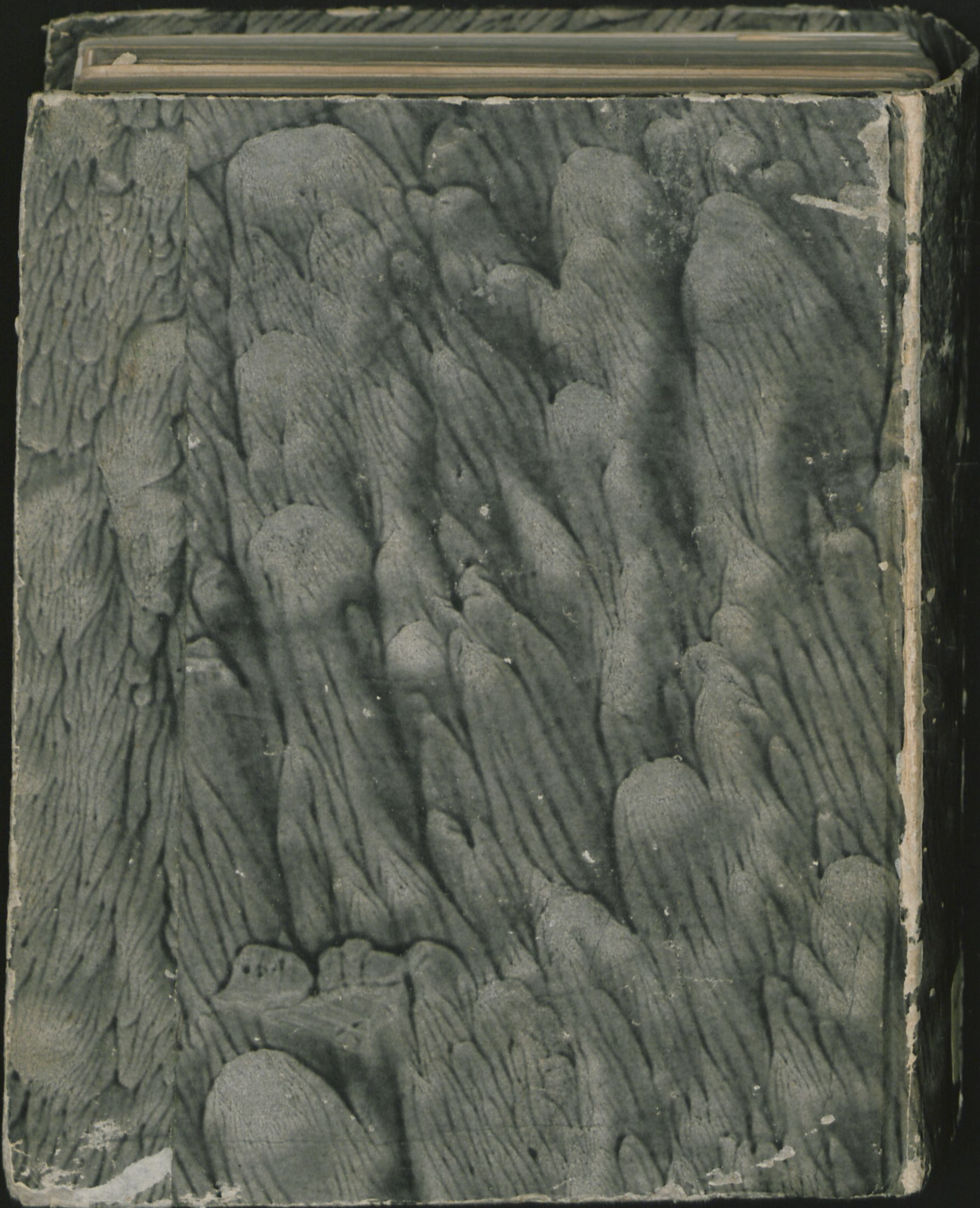
Ad 60. quod attinet quaestiones & Beza ad eas responsiones, nihil refert an jam concepta ab eo & scripta sint, an vero antea prolatae. Nec quicquam pro te facit, à vobis tum temporis, cum haec Beza scriberet, hanc litem motam non esse, nec enim portenta haec nova sunt, licet alia veste cooperta & iterum in theatrum producta, sed ista est renovata vetus lis, sed etiam aucta recens. Aliàs quomodo contra vos esse possent D. Lutherus & alij sinceriores Doctores, ante quam quisquam vos natos sciret, pie defunctos.

Denique callide rursus mentitur Caselius, ajens compilatorem, ut eum nominat, voculam carpere in Oratione de Bono Academiae cum lis non sit de vocula, sed quod ille supra modum & dignitatem, qua in re verus abusus consistit, philosophiam usque in caelum laudibus mirifice extollat, ubi, modo verba perpendantur, nihil aliud vult cum Oveni etiam impio scripto (quod insuper autorem, si velit, defendere posse, blasphemè hic statuit) quam animam, seu Principem ejus facultatem rationem, divinae mentis, ut loquitur radium, cujus cultum philosophi praestet incorruptam post lapsum mansisse. Quae horrida plane impia & haeretica, ut & Oveni maleferiata Concordia cum publice extent, pluribus hic ea non attingemus, Christianum vero & pium lectorem ea considerare jubemus & judicare, an non Caselius, quando nullam à se quaestionem Theologicam motam dicit, nequitè mentiatur. Rogamus etiam eundem ne temere de hac causa judicet, neve Caselio, neganti manifestissima fides habeat, quin potius ex his mendacijs totam ipsorum causam tanquam ex ungue leonem, aestimet, & veritatem in timore Domini sedulo inquirat.

Farbkarte #13

B.I.G.

CATIO.

lethes Cosmici.

SYCOPHAN=

ASELII ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΝ,

ademia IVLIA edi-

affixam.

5

